



Marija Kmetova:
Prva podobica.

Ko je začel hoditi Aleš v šolo, smo mislili, da bo vedno govoril samo o šoli. Pa smo se zmotili: ničesar ni hotel povedati.

»No, kako je bilo v šoli?« smo izpraševali.

»Nič.«

»Kako — nič? Ste se vendar kaj učili?«

»Smo se. Veš, sem bil pohvaljen!«

»Res? Zakaj pa?«

»Sem že pozabil, zakaj.«

»No — in drugače?«

»Nič.«

»Pa konec.

Naloge je pisal, povedal pa nič. Mislili smo si, Bog ve, kaj je; vprašajmo gospodično! Aleš pa v jok in da ne in ne. Še bolj smo bili prepričani, da nekaj ni v redu.

»Nič ne hodi,« me je rotil Aleš, »saj vse sam povem! Če bo kaj, bom že povedal.«

Seveda se nismo zmenili za te ugovore. A glejte, Aleš je imel prav: vse je bilo v redu, in gospodična ga je pohvalila. Odslej nismo hodili več izpraševat.

Nekoč pa je bil Aleš nekam potrč.

»Kaj pa je? Si bil kaznovan?«

»O ne.«

»Kaj pa ti je, da si tako žalosten?«

»Veš, v šoli dajo tudi podobice,« je s težavo povedal in se nekam zamišljeno zazrl skozi okno v smeri proti šoli.

»Tako. Hm, pa ti, je nisi še dobil?«

Aleš je samo odkimal in odšel iz sobe. Njegov mlajši bratec Mejko se je otožno ozrl za njim in dejal:

»On je pa še ni dobil!« Nato je odšel k Alešu. Kakor da je neka žalost padla na vso hišo.

»Podobica! Kdaj bo Aleš dobil podobico?« Nismo se upali govoriti o njej, mislili smo pa vedno nanjo.

»Danes je tudi eden dobil podobico,« je povedal Aleš čez nekaj dni.

»Saj jo dobiš tudi še ti!« smo ga potolažili.

»Saj jo dobiš,« je potrdil Mejko. Aleš pa spet ni odgovoril, je težko vstajal, ves truden hodil v šolo, slabo pisal naloge, in roka se mu je tresla.

»Kaj boš ti,« je rekel nekoč Mejku, »tebi je lahko! Doma si in nimaš nobenih skrbi. A jaz — šola — to so skrbi, da veš!«

Na podobico nismo več mislili. Še je lebdela pred nami kakor oddaljena lučka, a zdela se nam je tako nedosegljiva! Posebno še tedaj, ko je dobil Aleš dvoje listkov od gospoda kateheta in dodal:

»A jih je treba pet za eno podobico!«

Zavzdihnil je in večkrat prešteval tista dva listka in računal: »Dve in koliko je pet? Dve in tri je pet!« — Tri! Kdaj bo še to!

Pa je nekoč baš zazvonilo poldne, ko zavpije Mejko, ki je gledal skozi okno:

»Aleš — podobico — dobil — podobico!« In je stekel na nos na vrat po stopnicah.

»Podobica!« se je razlegalo od spodaj.

Vse nas je prešinilo. »Podobica — je li mogoče! Morda pa, le nov listek?«

»Podobica!« je spet jeknilo s stopnic. Stekli smo navzdol. Aleš ves rdeč sopiha navzgor, maha s torbico, oči mu žarijo od brezmejne sreče.

»Podobico sem dobil!« zavpije in obstane zmago-slavno sredi nas.

Hiteli smo ga slačit: Mejko mu je vlekel en rokav suknje, jaz drugega, nekdo mu je snemal klobuk, tretji odpiral torbico.

»Kje je, kje — pokaži!«

»Počakajte!« se je moško odrezal Aleš, varno odprl čitanko in nam pomolil podobico, češ: »Evo vam zmage!«

»Da nimate umazanih prstov! Pazi — ne tako — pazi — pusti!« nas je svaril in opominjal. »Ker sem znal brati,« je dodal. In smo se zazrli v podobico kakor v brezmejno čudo, kakor da nismo videli še nikoli nobene. Na mah se je zablestela hiša, nedeljski so nam bili obrazi, držali smo srečo v roki.

»Vidiš,« je rekel Mejko, »pa jo je le dobil! Ker je znal brati.«

Odvedli smo slavljenca k mizi, svečano posedli; da bi bili prej vedeli, bi bili jedli z »véliko žlico«. Aleš pa, kakor da se mu sanja. Ne jé, si podpira glavo, lica mu rdijo v vročici, zamišljeno zre preko nas, vzdihuje in se smehlja.

»Bolan je, se prestrašimo. Kaj bo? V glavi bo kaj — škrlatinka — kdo ve?« Alešu odpade žlica, trudno se sklanja z glavo, skoraj zadremlje.

»Bi legel?« ga vprašamo.

Prikimal je in se zares spravil v posteljo — in spal, spal vse popoldne.

S skrbjo smo mislili nanj in si dejali: »Zdaj je dobil podobico — ná — je pa bolan!« In smo zavzdihnili.

Ko se je zbudil, je vstal, brž vprašal po podobici, a se čudno vedel, tožil, da ga tišči v glavi,



krilil z rokami, se premetaval s stola na stol in je bil ves narobe. A zvečer mu je odleglo. Preden je zaspal, me je poklical k sebi, rekoč:

»Takole sédi! Vidiš, takole je sedela gospodična pri meni, in jaz sem bral. Pa se mi je zdelo, da nisem bral tako dobro, a nenadoma zaslišim: ‚Ker si tako znal, pa dobiš podobico.‘ Joj, takrat pa mi je šlo vroče v glavo, srce je kar tolklo in tolklo, soba je šla okoli, gospodično sem imel še enkrat rajši. Veš, kdor dobi podobico, kar takole jo drži in bulji vanjo, z obema rokama jo tišči in jo gleda in gleda.«

»Ti je lepo, kaj ne?« pravim tiho.

»Oh, kako lepo!« odvrne, in oči se mu zasvetijo.

»Ko bom hodil v šolo, bom tudi jaz dobil podobico,« se na tenko oglasi Mejko s posteljice.

»O,« pravi Aleš, »to ni kar tako! Podobico je težko zaslužiti, prav težko!«

»Težko, težko,« ponovi z vzdihom Mejko in zaspi.

Tudi Alešu zlezejo oči skupaj.

Prihodnje dni pa, kakor da je ves prenovljen: piše, riše, bere; črke so mu postavne, gladke, lepe. Hodi v šolo ves vesel.

Podobica!

Nad njim se blesti in ga vodi.

J. E. Bogomil:

Deset vprašanj.

6. Kaj najrajši gledate?

Lahko bi na to vprašanje odgovorili kar na kratko: »Vsake oči imajo svojega slikarja.« Ali bojimo se, da bi nam vi rekli, da smo površni, in bi nam tako kratek odgovor zapisali v črno knjigo.

Rajši se bomo kar lepo pogovorili, kako je z našim gledanjem. Bog pa ne daj, da bi nam kdo očital nedostojno zijanje!

Zima ima že mnogo takega, kar mi zelo radi gledamo. Miklavževi darovi, božično drevesce, lepe jaselce: to so reči, ki jih še odrasli radi vidijo, pa bi mi, otroci, pri njih ne obstali? Ali pa koline — kdo bo pred njimi zatisnil oči! In spet je prijetno, če smo v topli sobi, pred nami pa knjiga z lepimi slikami. Pri njej sedimo, imamo vanjo uprte oči in se prav malo menimo, kako je zunaj mraz, kako šari in pometa okrog voglov zimska sitnica, burja, in malo nam je mar, kako zunaj naletava sneg. Malo zimske zabave v